

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรม มีแนวเรื่อง รูปแบบ และเทคนิคกระบวนการ อยู่มากมายหลากหลาย อันขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ แต่โดยทั่วไปมักจะมีจุดเริ่มต้นหรือแรงบันดาลใจจากประสบการณ์ที่ผู้สร้างสรรค์กำลังประสบอยู่ ประกอบกับการเลือกใช้รูปแบบ เลือกใช้เทคนิคที่สอดคล้องสัมพันธ์กับแนวเรื่องของผู้สร้างสรรค์มีความถนัดเป็นพื้นฐาน

ศิลปกรรมประเภทสื่อประสม (mixed media art) เป็นศิลปกรรมประเภทที่ศิลปินของไทยหรือผู้สร้างสรรค์ศิลปกรรมมีความสนใจอยู่ไม่น้อย และมีแนวโน้มจะเพิ่มทวีมากขึ้น นอกจากนั้นยังเป็นศิลปะสมัยใหม่ที่สะท้อนให้เห็นสังคมในรูปแบบต่างๆ ได้อีกด้วย งานสื่อประสมเป็นศิลปกรรมที่เกิดขึ้นประมาณศตวรรษที่ 20 ได้แก่งานจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ หรือวาดเส้น ที่มีวัสดุ หรือกลวิธีต่าง ๆ เข้าไปผสมด้วยจนไม่อาจเรียกว่าเป็นงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะได้ (ราชบัณฑิต. 2541 : 160) เทคนิควิธีการสื่อผสม เป็นวิธีการทางศิลปะที่มีการใช้สื่อผสมผสานซึ่งมีใช้เพียงแค่ภาพผิวระนาบ หรือรูปทรงกินเนื้อที่ แต่เป็นการผสมกลมกลืนของศาสตร์ทางศิลปะหลายแขนง งานศิลปะสื่อผสมปรากฏชัดเจนใน ศตวรรษที่ 20 ในงานคิวบิสม์ แบบสังเคราะห์ ของ “ปาโบล ปิกัสโซ” เขานำวัสดุในห้องทำงาน นำมาจัดแสดงออกเป็นเนื้อหา และเรื่องราว ศิลปะสื่อผสมเฟื่องฟูเต็มที่เมื่อศิลปินกลุ่มดาดา ได้ใช้วัสดุต่างๆ ประกอบเข้ากับงานศิลปะของตน และวิธีการของดาดา และคิวบิสม์สังเคราะห์ ก็ถูกนำมาใช้ในงานสื่อผสมสมัยใหม่ในที่สุด

กระบวนการการสร้างสรรค์ผลงานสื่อผสม มีกลวิธีเฉพาะในแต่ละผลงาน (Project) ของศิลปิน ผู้ศึกษาในด้านศิลปกรรมจึงศึกษาโดยศึกษาผลงานสื่อผสมที่ตนเองสนใจ แต่กระนั้นก็มีศิลปินแนวสื่อผสมไม่น้อยที่ไม่ได้เผยแพร่ขั้นตอนการสร้างสรรคอย่างละเอียดเป็นระบบขั้นตอน และการแปลความหมาย ในวัสดุที่ตนนำมาสร้างงาน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมสื่อผสมสืบต่อไป

การวิจัยในเรื่อง การสร้างสรรค์ผลงานสื่อผสม ชุด “สายใยแห่งความผูกพันแม่ลูก” เป็นการแสดงการสร้างสรรคอย่างมีลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจน และในกระบวนการนั้นยังมีการวิพากษ์วิจารณ์ผลงานสร้างสรรคจากผู้ทรงคุณวุฒิ ส่งผลให้ผู้ศึกษาสามารถนำไปปรับใช้กับการสร้างสรรค์ผลงานตนเองได้อย่างดี อันนำไปสู่การพัฒนาของวงการศิลปกรรมร่วมสมัยของ

นักศึกษา ศิลปิน และผู้สนใจในวงกว้างต่อไป นอกจากนั้นผลพวงของการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อผสมชุดนี้ยังให้สังคมได้ตระหนักถึงความรักความผูกพันที่แม่มีต่อลูกซึ่งเป็นความรักที่บริสุทธิ์ เป็นความรักที่จริงแท้ และยิ่งใหญ่ที่สุดตามเจตนาของศิลปกรรมสื่อผสมชุดนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานสื่อผสม ชุด “สายใยแห่งความผูกพันแม่ลูก” โดยใช้วัสดุประเภทสิ่งทอที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของการสร้างสรรค์
2. เพื่อวิเคราะห์คุณค่าทางทัศนศิลป์ของผลการสร้างสรรค์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การสร้างสรรค์ผลงานสื่อผสม ชุด “สายใยแห่งความผูกพันแม่ลูก” โดยใช้วัสดุประเภทสิ่งทอที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของการสร้างสรรค์ จำนวน 4 ชิ้น แล้ววิเคราะห์ผลทางความรู้สึกร่วมต่อการมองเห็นเมื่อสร้างสรรค์ผลงานสำเร็จ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานสื่อผสม อย่างมีระบบขั้นตอน
2. ทำให้ทราบถึงกระบวนการ และผลของการวิเคราะห์คุณค่าทางทัศนศิลป์ของผลงานสร้างสรรค์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีหลักการขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานสื่อผสม
2. เพื่อประเมินผลสำเร็จของผลงานสื่อผสม ชุด “สายใยผูกพันแม่ลูก” ที่ทำขึ้น
3. ผู้วิจัยมีความรู้และประสบการณ์ในสร้างสรรค์ผลงานสื่อผสมเพิ่มมากขึ้น
4. วงการศิลปกรรมมีความเข้มแข็ง
5. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามได้รับความไว้วางใจและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมในโอกาสต่อไป
6. บุคลากรในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามได้แสดงความสามารถอย่างเต็มกำลัง
7. นักศึกษามีแรงบันดาลใจและแนวทางในการทำวิจัยในโอกาสต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วัสดุ ในทางศิลปกรรม หมายถึง สิ่งที่นำมาประกอบเป็นรูปทรง หรือผลงาน และสามารถสัมผัสได้ อาจมีลักษณะเป็นสสาร หรือแม้แต่เสียง หรือกลิ่น ก็เป็นวัสดุได้

2. ความหมายของวัสดุ หมายถึง ผลการแปลผลจากสิ่งที่สัมผัสวัสดุด้วยการจับต้อง มองเห็น และได้ยินเสียง แล้วทำให้ผู้สัมผัสนั้นเกิดความรู้สึกต่าง ๆ เช่น รู้สึกอบอุ่น รู้สึกอึดอัด รู้สึกเย็น รู้สึกเศร้า รู้สึกสกปรก เป็นต้น ความรู้สึกต่าง ๆ นี้ก็คือความหมายของวัสดุ

3. รูปแบบ (form) หมายถึง ลักษณะรูปแบบทางทัศนศิลป์ ที่เป็นการสื่อสารทาง ความรู้สึกที่ถ่ายทอดด้วยรูปแบบของงานศิลปะอันเป็นตัวกลาง สามารถแยกลักษณะรูปแบบได้ 3 ลักษณะ คือ 1. รูปแบบรูปลักษณ์ (figurative form) 2. รูปแบบไร้รูปลักษณ์ (non-figurative form) หรือรูปแบบนามธรรม (abstract art) 3. รูปแบบกึ่งไร้รูปลักษณ์ (non-figurative art and semi-figurative) หรือรูปแบบกึ่งนามธรรม (semi - abstract)

4. ศิลปะนามธรรม เป็นศิลปกรรมแบบหนึ่ง โดยเฉพาะในสาขาจิตรกรรม ประติมากรรม และเรขาคณิต เกิดขึ้นจากมโนทัศน์ที่สำคัญคือ ต้องการแยกอารมณ์หรือความรู้สึกออกจากเรื่องราว เนื้อหา เพื่อแสดงสุนทรียภาพที่สามารถรับรู้ได้ตามเอกัตภาพ ซึ่งอาจไม่ตรงกับความต้องการของ ศิลปินผู้สร้างสรรค์งานนั้น โดยตรงก็ได้ ทั้งนี้เพราะเห็นว่าสิ่งต่าง ๆ ตามที่ปรากฏจริง หรือที่เรียกว่า ศิลปะไม่แสดงลักษณะ ไม่เสนอรูปทรงที่ดูรู้ว่าเป็นรูปทรงอะไร หรือที่เรียกว่าศิลปะไร้รูปลักษณ์ และไม่แสดงลักษณะวัตถุหรือสิ่งที่มองเห็น หรือที่เรียกว่าศิลปะไร้วัตถุวิสัย

5. อนุ หมายถึง ที่นอนของเด็กทารกที่ใช้ผ้าหนึ่งผืนผูกกับหลักยึดสองหลัก สามารถ แกว่งไกวได้

6. ทรวงอกแม่ หมายถึง เต้านมของแม่ที่มีน้ำนมเอาไว้เลี้ยงทารก

7. เอกภาพ คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความกลมกลืน กลมเกลียวเข้ากันได้ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่เกิดจากการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันของส่วนต่าง ๆ ในทางศิลปะ เอกภาพ หมายถึง การประสานหรือการจัดระเบียบของส่วนต่าง ๆ ให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอัน เดียวกันขึ้น เพื่อผลรวมอันหนึ่งที่ไม่อาจแบ่งแยกได้